

Trofast och rättfärdig, så att han förlåter

Jag anser mig själv icke hava fattat det. Fil. 3: 12.

Då den gamle troshjälten, vår lärofader Luther, hade grånat i Herrens tjänst under mycket andligt studerande, bedjande, skrivande och predikande över alla trons föremål, då sade han: »Jag har nu genom mycken övning, Gudi lov! kommit därhän, att jag nästan begynner tro, att Gud är himmelens och jordens Skapare.»

Ett besynnerligt yttrande! Den gamle lärofadern är så klen i sin tro! - »begynner nästan tro, att Gud är himmelens och jordens Skapare», detta, som barnen vid sju års ålder redan tro, detta, som utgör de första bokstäverna av tron. Men vad skall man tala om Luther, då den store aposteln Paulus, den störste trospredikant, som världen sett, omsider bekänner om sig, att han ännu icke själv kunde konsten, och brukar orden: »*Jag far därefter*», »*jag sträcker mig*» därefter, »*jag jagar*» - jagar såsom efter ett flyende villebråd - efter den nåden »att kunna fatta Kristus». Men mannen efter Guds sinne förklarar oss hemligheten. Så säger David: »Jag sade, då det gick mig väl: Jag skall aldrig vackla; men du fördolde ditt ansikte, och jag förskräcktes» (Ps. 30: 7-8). Se, här är saken! Paulus och Luther tala icke om den lätta bifallstron, som kommer av sig själv i goda dagar, utan de tala om den tro, som är en stor verklighet i själen och blir en kraft i prövningen, en mäktigt kämpande kraft.

Nog kan man tro, så länge ingen prövning är för handen; men då Luther här talar om sin tro på Skaparen, så menar han en sådan tro, med vilken han kunde ensam och värlös våga fejden mot en hel värld av fiendskap, våga t.ex. att gå in i den stora rikssalen i Worms, inför kejsaren och den vrede hertig Georg och alla världsliga och andliga furstar, genom vilka all djävulens och påvens makt hotade hans liv - märk, då intet yttre stöd här gällde, utan endast den Allsmäktiges beskärm måste trösta honom - då gällde det att på allvar tro, att Gud var himmelens och jordens Skapare och hade all makt över alla sina skapade varelser, att icke ett hår faller av vårt huvud hans vilja förutan. Se, om en sådan tro talar han.

På samma sätt skall tron på Kristus och nåden tjäna oss. Då allt är stilla och väl, då hjärtat är andligt, har kraft av bönen och ordet, och levernet går någorlunda därefter, då kan man tro, så mycket man vill - om sådant förtjänar namn av tro - men när allt ser mörkt och förtvivlat ut, hjärtat är ogudaktigt, synd och nöd störta över oss såsom en väldig flod, och Gud står för själen blott såsom en helig och vred domare, då gäller det att verkligen tro, då prövas det, om man har något högre fäste, utöver allt vad man ser och känner.

De som hava i sin kristendom och tro blott ett studium, blott en kristlig filosofi, de hava snart lärt ut - även skulle vi flera då kunna den konsten att tro - men de som behöva tron till en kämpande kraft emot deras mest hjärtgripande bekymmer, de hava knappt vad de nödigast behöva, sedan de grånat i den övningen. Vi anförde troshjälten Luther. En annan för sin trosglädje ryktbar Guds man, Kristian Scriver, börjar en härlig predikan just med samma Luthers ord och förråder därmed, att även han icke hade hunnit längre i sin tro, eftersom han så älskade dessa ord av Luther.

Huru kan det verkligen stå till med tron hos sådana kristna, vilka äro så snart utlärd i evangelii ord och kunna så lätt tro, då vi se troshjältarna vara så skröpliga? Vi tala icke om den allmänna hopen och dess lätta tro, utan om många fromma själar, vilka dock undra på dessa svaga, oläraktiga kristna, som så ständigt behöva höra och betrakta ordet om nåd och tro - då de själva däremot hava långt före detta fått därav nog och hava samma smak på evangelium som Israel på mannat, som de kallade den »usla födan» (4 Mos. 21: 5).

Somliga kunna ock mycket tala om tron och evangelium, men hava blott det betänkliga tecknet, att de beständigt äro så förståndiga och starka, att de kunna tro, så mycket de vilja, och tala om tron, såsom om den stode i vår egen makt. Vad betecknar sådant? Ja, varar det blott en kort tid, då kan det väl inträffa även hos levande kristna; men är hela ditt liv sådant, då borde du visserligen förstå, att din tro icke är av rätta slaget, att du icke lever under den helige Andes tuktan; ty då skulle han så angripa ditt hjärtas fördärv, att du skulle hava största svårighet för att kunna tro din benådning, såsom de största helgon haft det. Du lär hava en tro och en kristendom, som djävulen icke vill anfakta och förstöra.

Det är egentligen för att uppenbara detta förhållande, som Luther brinner av iver, då han så starkt uttrycker sig om sin egen tros svaghet, som vi här sett. Ty strax på de anförda orden tillägger han: »Detta stycke har i alla tider var och en alltför lätt förstått och trott, undantagandes jag och några andra fattiga syndare och dårar, såsom Moses, David, Jesaja och flera sådana, som näppeligen hava begynt att tro det; så att jag, gamle lärjunge och nästan utlevade doktor, må billigt förundra mig, huru folket i vår tid, så snart de blickat i en bok, veta allt vad den helige Ande vet.»

För samma skadliga inbillning varnar han ock på andra ställen och säger särskilt om *tron på syndernas förlåtelse och Guds vänskap*. »Detta (att tro) är den allra svåraste konst på jorden och har dock den leda plågan, att ingenting tyckes vara lättare utlärt, utan så snart någon har läst eller hört något därom, anser han sig strax vara utlärd däri och vill nu höra något nytt eller bättre. »Och åter: »Jag måste därför förmana alla, som vilja vara kristna, evad de äro lärare eller lärjungar, att de för all del vakta sig för denna skadliga inbillning och veta, att de härutinnan måste bliva spåda lärjungar, så länge de leva», ja, att om de hava en verklig tro, de ännu skola tusende gånger förlora ljuset och modet i striderna. Detta var den första erinran, som vi ville förutskicka, då vi nu åter börja en ny årgång och börja denna med ett ljuvligt evangeliskt ämne.

Det andra, som är av stor vikt att betänka, är, att det egentligen är för den onda dagen, för mörka och stormiga tider, vi behöva tron och evangeliets ord, att med tron egentligen menas just detta fasthållande vid den Allsmäktiges trofasta ord, när det ser som allra mest förtvivlat ut. Att i sådana svagheters och anfäktningens tider, när man för verkliga synder skulle med rätta fördömas och förtvivla - eller dessa dunkla, torra tider, då man ingenting känner och därför tycker sig vara alldeles död - att då likväl övervinna de mäktiga motsägelserna och ännu tro Guds nåd och vänskap, blott på grund av den evigt gällande förlossningen och de evigt orubbliga tillsägelserna av den trofaste, ja, tro, att Gud just därför blivit människa, för att alldeles ensam vara vår rättfärdighet, så att, under det jag »klagar för mitt hjärtas jämmers skull» över idel synd, död och otrohet, jag dock i tron hör Gud säga: »Jag, jag vill utplåna dina överträdelse för min egen skull»; se, att kunna riktigt tro sådant, det heter tro, men den »tron är icke var mans», den tron är den svåraste konst; i sådana tider vore det lyckligt att kunna med sann mening säga blott så mycket som Luther, nämligen att man nästan tror - t.ex. så: »Jag tror nästan, att Guds Son är iklädd mitt kött, och att det är min rättfärdighet; jag tror nästan, att Guds Son utgjutit sitt heliga blod för mig, och att detta gäller något mer, än alla mina synder.

På en annan tid kan man med full fröjd och visshet säga: »Jag kan tusen gånger dö därpå, att Jesu Kristi, Guds Sons blod renar mig från all synd». Men att på en tid, då allt vad i mig är, mitt eget medvetande samt mitt förnuft och min känsla ropa tusende: nej, nej, det är omöjligt, att jag kan vara Guds barn, så ovärdig som jag nu är! - att då kunna tro och fasthålla den trofaste Gudens ord, det är ännu större nåd och tro. Det är för en sådan tros vinnande vi måste så oupphörligt fortfara med evangeliets ord, så att vi år efter år driva, predika, läsa och betrakta detsamma, så länge vi äro på jorden och ännu icke genomgått den sista striden. Därför sade ock

Paulus: »Att skriva till eder om samma sak, är för mig icke besvärligt men för eder tryggt (Fil. 3: 1).

Det är ock i en sådan trons prövning under de mörka tider, när synden vill alldeles förkväva vår tillförsikt till Guds nåd, som det härliga språk skall tjäna oss, vilket vi nu gå att betrakta. Om vi bekänna våra synder, så är han trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet

Är icke detta en kort sammanfattning av hela skriftens lära om en arm syndares benådning? Både med uttryckliga ord och med otaliga exempel har Gud alltifrån världens begynnelse förklarat, att Adams barn skola på denna väg komma till hans nåd. Låtom oss därför väl giva akt på orden. Aposteln säger: *Om vi bekänna våra synder*. Vad här menas med syndens bekännande, se vi lätt av sammanhanget. Aposteln har näst förut talat om dem, »som vandra i mörkret», säga, att de »icke hava synd» och så »bedraga sig själva». Då tillägger han såsom dess motsats: *Om vi bekänna våra synder*, så är han trofast och rättfärdig» etc. Härav finna vi då allra först, att här icke talas om en blott utvärtes, tillfällig eller förestavad syndabekännelse, utan att här är fråga om en arm, bekymrad syndare.

Dock må man även skilja på bekymmer och bekymmer. Det är många, som med ett visst bekymmer, en viss ånger bekänner synden och dock vandrar i mörkret; såsom vi se på konung Saul, då han bekände: »Jag har syndat, att jag har överträtt Herrens befallning och dina ord» (1 Sam. 15:24), men han sökte aldrig en hel förlikning och förening med Gud. Vidare konung Farao, då han sade: »Jag har syndat mot Herren, eder Gud, och mot eder» (2 Mos. 10:16), men hela hans erkänsla kom blott därav, att redan den åttonde plågan kvalde och förskräckte honom, och icke av någon böjelse att komma till en hel försoning med Israels Gud. Ja, Kain bekände ock: »Min missgärning är större, än att hon må mig förlåten varda», men i detsamma gick han bort ifrån Herrens ansikte och sökte icke hans nåd; likaså Judas, då han med bitter smärta utbrast: »Jag har syndat, då jag förrådde oskyldigt blod.»

Vi finna av alla dessa exempel, att till ett rätt syndens bekännande fordras en hel omvändelse, eller bättringsomsorg, fordras ett Andens verk i själen, varigenom själva synden såsom en förbrytelse mot Gud bedrövar henne, och hon därför behöver utgjuta sitt hjärta för Herren, bekänna sin synd och bedja om förlåtelse.

Mången obotfärdig lastens träl kan, såsom vi nu sett, vissa stunder med bitter smärta bekänna sin synd, men blott för hennes sorgliga följder; det är icke själva synden, såsom en förbrytelse mot Gud, som bedrövar honom; han har icke heller någon omsorg att komma i en hel förening med Gud, utan det är endast en tillfällig smärta av syndens följder; därför förbliver han ock allt framgent syndens träl. Den rätta syndabekännelsen fordrar således, att Guds röst har träffat och väckt samvetet och kastat själen under hans rättfärdiga dom; men också, att hon, i följd av Guds nådefulla kallelse till förlikning, i följd av evangelii tillsägelse om nåd, hoppas något förbarmande och därför går fram till nådastolen och söker barmhärtighet.

Den som icke alls vet av nåd, utan endast av synd och dom, framgår icke till Gud; till syndens bekännande fordras således någon gnista av tro. Så länge Adam och Eva blott kände synden och domen, flydde de för Guds ansikte. Så var det ock en tid med David, varunder han höll sig på avstånd från Gud och icke ville bekänna synden, men »försmäktade» och »förtorkades» genom sin dagliga gråt; »men», säger han, »jag sade: Jag vill bekänna för Herren mina överträdelser, då förlät du mig min synds missgärning» (Ps. 32).

Den, som vill se, huru en rätt syndakännedom och syndabekännelse är beskaffad betrakte David i den 51: a psalmen. Vi vilja blott anmärka två punkter i hans hjärteutjutelser. Oaktat han genom den uppenbara synd,

som där omtalas, hade åstadkommit en stor förargelse för människor och särskilt en gruvlig missgärning emot Uria, stod likväl Gud och det syndiga inför honom så ömt för hans hjärta, att han likasom förgäter all sin förbrytelse inför människor och säger till Herren: »Mot dig allena har jag syndat och gjort vad ont är i dina ögon.» Se här bilden av ett rätt gudfruktigt hjärta!

För det andra, så är det icke blott det grova syndautbrottet, som bedrövar honom, utan han ser med smärta på själva naturens ondska, går till själva källan och säger: »Se, i synd är jag född, och i synd har min moder avlat mig.» Just detta, nämligen att känna själva naturens ondska, känna sitt hela väsendes fördärv, är det allra viktigaste. Så länge man blott ser på några syndautbrott, men icke känner själva hjärtats, själva väsendets syndfullhet, så kan man ännu alltid stilla sig med en falsk tröst och blir aldrig helt förtappad i sig själv och därför icke heller helt frigjord och salig i Kristus. Därför är det viktigaste uti en sann syndakänedom, att man känner själva hjärtats fördärv, nämligen det gruvliga föraktet för Gud, säkerheten, otron, hårdheten, skrymteriet och all illfundighet, så att vår kännedom motsvarar Guds egen beskrivning på hjärtat, såsom »illfundigare än allt annat och fördärvat».

Se nu här - är det icke just detta, som allra mest bekymrar dessa svaga, skröpliga själar, vilka ideligen klaga: »Mitt hjärta - mitt hjärta är så förfärligt ont, det kan icke beskrivas, det är så hårt, så kallt, så skrymtaktigt, illfundigt, falskt, ostadigt, lättsinnigt, benäget till all synd, ja, djävulskt.» Se så, då känner du det alldeles sådant, som Herren beskrivit det. Således tycker du nu icke, att ordets dom är för hård. Nej, tvärt om finner du intet ord, som säger det så illa, som det är. »Ja, men jag känner icke synden», säger du, »jag är så säker, hård, lättsinnig, skrymtaktigt»

Svar: Det är en gruvlig ondska att vara så säker, hård, lättsinnig och skrymtaktig; det är själva källan till all synd, själva hjärtats ondska, som du således känner. Detta var nödigt. Och så har det nu kommit därhän, att du med full övertygelse dömer dig själv och tror på fullt allvar, att du är den sämsta och ovärdigaste varelse. »Ja, men det är verkligt, att jag icke är förkrossad, ödmjuk, ångerfull, utan jag är i sanning säker, hård, lättsinnig, så att det är förskräckligt!»

Svar: Det är sannerligen »verkligt», att hjärtat är sådant, och det fördärvet måste du känna, och detta måste bliva dig, såsom du säger, »förskräckligt». Men de som så bekänna sin olyckliga syndfullhet, dem gäller nu det tröstliga tillägget: »Gud är trofast och rättfärdig, så att han förlåter» etc. - Stanna då och vet, att lagen kan omöjligen uträtta mer, än att sålunda göra dig brottslig, göra dig synden »över måttan syndig, genom budordet», och att Gud icke vill något mer, än att nu endast få tillsäga dig nåd. Sinnets motstånd är nu brutet, du ger nu Gud rätt uti hans domar, du skyr nu icke ljuset, utan dömer dig själv och skulle nu gärna anamma Jesus, om du blott vågade; och »åt alla dem, som mottogo honom, gav han makt att bliva Guds barn». Ja, vem skall hava all nåd och salighet, om icke dessa betryckta, som sålunda döma sig själva?

Den obrutna naturmänniskan försvarar sitt tillstånd, reser sig upp emot Guds domar och förbittras emot dem. Den åter som dömer sig själv, han är öppen för nåden, och just för sådana är all nåd given och förkunnad. Vi skola veta och väl besinna, att alla hotelser, domar och straff i skriften äro alldeles icke sagda till dem, som själva straffa sig och begära nåd och försoning i Kristus; utan äro alltid ämnade åt dessa säkra föraktare, som antingen uppenbart stå emot Guds Ande och ord, eller ock, såsom falska skrymtare, gå med en Judas ibland Jesu lärjungar, men med en hyllad skötesynd, som de icke vilja låta förmena sig, utan förneka och överskyla. »Om vi bekänna våra synder, så är Gud trofast, så att han förlåter.»

Om du ock icke ännu är född av Gud och har trons och helgelsens kraft, men du låter säga dig av Guds ord, ja, själv straffar och dömer dig, då är du redan föremål för all Guds nåd och tröst. Men hör och tro på detta, så att du icke stannar borta i otro, utan går tröstligen fram till nådastolen och bekänner för den trofaste Guden alla dina synder och uselheter, och du skall sannerligen bliva rättfärdigad, samt född av Gud, om du ock icke strax känner det ringaste därav i ditt hjärta. Ty betänk detta, som aposteln tillägger. Så är han *trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna etc. Trofast?*

Vad det vill säga, att Gud är *trofast*, är mera lätt att begripa, nämligen att han omöjligen kan svika oss i ett enda ord, utan allt vad han tillsagt oss, det sker oss ock; att han har intet anseende till person, utan att var och en, utan åtskillnad, är lika kärkommen och får samma nåd; ty »äro vi trolösa, så förblir han trofast, han kan icke förneka sig själv». Men det ordet: »rättfärdig, så att han förlåter synderna», det är ett besynnerligt ord. Det tyckes vara en bestämd motsägelse emellan rättfärdig och förlåta. Vad kan nu detta betyda? Man har undersökt, om icke ordet »rättfärdig» borde översättas på något annat sätt.

Nej, det betyder verkligen först och sist rättfärdig. Huru skola vi då förstå det? Märk åter här, huru fjärran våra tankar äro ifrån det härligaste förhållande, som Gud av himmelen har uppenbarat oss. Men apostlarna trodde vad som en gång var dem förkunnat, och därför hava de så talat. Därför har Johannes även strax nedanför sagt: »Och om någon syndar, så hava vi en försvarare hos Fadern och han är försoningen för våra synder.» Sådant tänkte han ock, när han skrev: »Gud är trofast och rättfärdig, så att han förlåter synderna.»

Ty huru man än vänder på det underliga ordet, så kan det icke få någon annan mening än denna härliga, som grundar sig på en skedd och verklig tillfyllestgörelse för synderna. O, det är icke en lek, utan en stor verklighet, vad skriften allt ifrån begynnelsen uppenbarar, att Gud utgivit sin Son till en försoning för våra synder, att Herren kastade allas våra synder uppå honom, och att han, Försonaren, »stiftade frid genom blodet på sitt kors och försonade allt, vare sig det som är på jorden eller det som är i himmelen, som var mot oss», och »handskriften (skuldebrevet) har han tagit bort och fastnaglat vid korset.» Då är Gud rättfärdig, så att han icke utkräver samma skuld två gånger, utan, när vi komma och bekänna våra synder, också giver oss vad som så dyrt är oss förvärvat, nämligen syndernas förlåtelse.

Men det är icke nog därmed, att vi av själva orden tvingas att se denna mening häri, utan en annan apostel har ock uttryckligt talat därom. Ut i Rom. 3:25 står, att Gud har »framställt Kristus till ett försoningsoffer medelst tron, genom hans blod, för att visa sin rättfärdighet» eller rättvisa uti det, att han förlåter synderna. Meningen är, att om Gud, utan att göra Kristus till ett syndoffer, hade förlåtit synden, så hade han icke varit rättfärdig, emedan den gudomliga rättvisan krävde, att synden skulle straffas. Men nu har Gud framställt sin egen Son till en försoning, för att låta se sin rättfärdighet uti det, att han förlåter synderna - att både människor och andar, till och med vår åklagare, djävulen, alla skola se, att syndares benådning icke sker, om man så får säga, av en nyck av Gud, utan på en fullkomligt laglig grund; att lagen och rättfärdigheten äro fullkomligt tillfredsställda.

O, att vi en gång finge ljus i det stora, härliga förhållandet, att vår benådning grundar sig på en fullkomligt laglig handling, som i skriften heter så: »En har dött för alla, och därför hava alla dött! Och den, som icke visste av synd, har Gud för oss gjort till synd, på det att vi skulle varda Guds rättfärdighet i honom.»

När nu allt är fullkomnat för oss, och vi foga oss efter villkoret att inställa oss för nådastolen och omfatta försoningen, då är det rättvist, att alla våra synder icke mer gälla något, icke mer tillräknas oss. Och sannerligen, huru skulle vi våga vara rätt trygga och glada på nåden, om den icke grundade sig på rättvisa, på

en hög, gudomlig rätt? Jag skulle ju alltid ängsligt frukta, att Gud måste tröttna vid det beständiga förlåtandet av mitt beständiga fördärv. Men lovad vare Gud! Han är rikligen tillfredsställd genom en försoning, som evinnerligen gäller. Det är allt på lag och rätt grundat, att vi hava nåd och rättfärdighet inför honom. Det grundade sig på en *skedd och fullgiltig betalning*, en erlagd och av Gud antagen lösepenning. Och Gud är rättfärdig, så att han icke behåller både lösepenningen och den utlösta fången; såsom Luther säger: »När Gud synes dig vred, såsom ville han förkasta dig, säg du så: Nådige Gud, då måste du först förkasta lösepenningen, din äskelige Son; men honom lär du icke förkasta!»

O, vilken nåd, vilken salighet! »Nu väl, alla I, som törsten, kommen efter vatten, kommen köpen utan penningar och för intet både vin och mjölk.» Om du är i den första bättringens bekymmer, eller du är en gammal kristen, som råkat i synd och elände, gå fram, bekänn, såsom David, huru illa det är, och Gud är trofast och rättfärdig, så att han förlåter. Du har ännu en stor rätt övrig, en försoning, som gäller evigt för Gud. Och Gud är *trofast*! Betänk nu det! Hans ord äro eviga, hans fridsförbund orubbligt, fastare än bergspelare. Icke en prick därav sviker. Eller vad? Männe det är något ovisst och opålitligt i vad Herren tillsagt oss? Männe han så skämtar och leker med arma syndare, att han först tillsäger dem de härligaste försäkringar och sedan, när syndaren kommer på grund av tillsägelsen, då blir han icke alldeles lika nådigt emottagen? Nej, du vet, att han är trofast, evinnerligen trofast.

Men vad har han då sagt om syndare? Så säger Herren: »För intet haven I blivit sålda, I skolen ock utan penningar återköpas. »Så säger Herren: »Allenast känn dina missgärningar och kom och låt oss gå till rätta med varandra. Och om dina synder än vore blodröda, så skola de varda vita såsom snö; och om än de vore röda såsom purpur, skola de varda såsom ull.» Och så säger Herren Kristus: »Publikanen stod långt ifrån och kunde för blygsel icke upplyfta sina ögon, men utstötte den korta bekännelsen: »Gud, misskunda dig över mig syndare! Och han gick hem rättfärdigad» - rättfärdigad! Så säger Kristus om den förlorade sonen - och märk, det är hans egen bild av varje förtappad syndare: »Då han ännu var långt ifrån såg honom hans fader och varkunnade sig över honom och lopp emot honom, föll honom om halsen och kysste honom» - och »kysste» honom! Hör och förstå! Och genast den yppersta klädningen! Ja, så säger Herren.

Och nu - är icke allt detta visst och pålitligt? Eller skulle Frälsaren så skämta, att han skulle säga: »Kommen alla!» men när du kommer med ditt elände, då blir du icke riktigt lika nådigt emottagen, som den förlorade sonen, omfamnad och kysst? O nej! Så gör han icke. »Gud är trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet.» Amen.

– C-O Rosenius

(Trettonde årgången, år 1854)

© **Pietisten 2023**

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om ditt syfte är att främja Kristi rikes tillväxt.

www.pietisten.com